

Zahaja vsak četrtek in velja
s poštno vred ali v Mari-
boru s pošiljanjem na dom
za celo leto 32 D, pol leta
16 D, četrta leta 8 D. Izena-
Jugoslavije 64 D. Naročnina
se pošlje na upravišče
Slov. Gospodarja v Mari-
boru, Koroška cesta 5. —
List se dopolnjuje do odpe-
vedi. Naročnina se plačuje
v naprej. Tel. interurban 110.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta 5. Rokopisi
se ne vračajo. Upravišče
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprite reklamacije
se poštnine proste. Čekovni
račun poštne urada Ljub-
ljana 10.600. Telefon inter-
urban 113.

26. številka.

Maribor, dne 1. julija 1926.

60. letnik.

Izginili boste s političnega površja Slovenije!

Med hrvatskim narodom se je udomačila prislovica
o ciganu, ki je prišel do oblasti, pa je najprej obesil svo-
jega očeta. Ko so radičevci prišli do vlade, so obesili na
klin strankin program in vsa strankina načela.

Ob začetku sedanjih naših držav je Stjepan Radič imel
za seboj samo malo stranko, ki se v nekdanjem hrvatskem
saboru (deželni zbor) v Zagrebu ni mogla prav uve-
ljaviti. Čim bolj je med hrvatskim ljudstvom rasla neza-
dovoljnost z notranjopolitičnimi razmerami v državi in
osobito z beogradskim centralizmom, tem bolj se je Ra-
dič obljubljal obilna politična žetev.

In Radič je pridno sejal. Sejal je v brazde hrvatskega
naroda to, kar so te brazde najraje sprejemale: duševno
seme hrvatske politične samostojnosti in svobode. Tej
ideji je Radič hotel dati najradikalnejšo obliko z zahtevo
samostojne hrvatske republike v okvirju sedanjih držav.
Setev je padla v ugodno zemljo, je kmalu vzkliła, lepo
rastla, se krepko razvijala, pognala bogato klasje: Radič
je imel bogato politično žetev pri volitvah v jeseni 1920,
še večjo pri marčnih volitvah 1923, še obilnejšo pri febru-
arskih volitvah 1925. Žel je poslaniške mandate hrvatske-
ga naroda.

Ko je bila poslednja žetev, februarška žetev 1925, pod
streho in na varnem, je Radič nastopil kot politični trgo-
vec. Prodal je žetev s semenom vred: sebe in svoje po-
slance je prodal vladi, hkrati pa je tudi izdal program, ki
mu je služil kot semenje za pridelavo obilne žetve.

Tako sedaj stoji Radič pred svojim narodom z žigom
političnega trgovca. On, nekdanji voditelj hrvatskega na-
roda in organizator njegovih sil v borbi zoper beograjski
centralizem ter politično in gospodarsko izkoriščevanje
hrvatskega naroda, on stoji pred svojim narodom v ulogi
političnega barantavca, ki za profit trguje s političnimi
načeli.

Hrvatsko ljudstvo, razočarano in prevarano, se z ogor-
čenjem odvrta od Radiča in njegove stranke. V Dalma-
ciji je Radič že zdaj izgubil, nizko računamo, najmanj 40%
svojih pristašev, v nekaterih pokrajinah Hrvatske in Sla-
vonije 50% in še več. In čim dalje bo hrvatsko ljudstvo
priča politične trgovine, ki jo Radič uganja z najvažnej-
šimi načeli in življenjskimi zahtevami hrvatskega naroda,
tem večji in popolnejši bo odpad hrvatskih ljudskih mno-
žic od neznačajnega radičevizma. Ljudje bodo spregledali
tudi tamkaj, kamor luč politične prosvete še ni prodrla s
svojimi svetlimi žarki in kjer je doslej še nekaj sprejem-
ljivosti za ostudne laži in zvižane obljube radičevskih
agitatorjev.

Trgovcu, ki se bliža gospodarskemu propadu, je
lastno, da s samoprevaro in z varanjem drugih dela ko-

raja sebi in drugim. Tako dela Radič in po njegovem
zgledu njegovi zvesti politični oprode.

V takem razpoloženju je Ivan Pucelj, mesar iz Veli-
kih Lašč, po Radičevi milosti minister poljedelstva in vod,
nedavno nekemu časnikarju v Beogradu izjavil, da priča-
kuje Radičeva stranka v Sloveniji pri bodočih volitvah
10 mandatov. Poceni tolažba, ki ravno toliko hasne ali
škodli, kakor za bolezen Hofmanove kapljice!

Samostojna kmetijska stranka je v Sloveniji dogo-
spodarila do popolnega poloma, iz katerega je pri zadnjih
volitvah v narodno skupščino na Kranjskem rešila eden
mandat iz ostankov, na Štajerskem pa tudi iz ostankov ne.
S tem, da je Pucelj ostanke svoje razbite vojske popeljal
v Radičev tabor ter jih podredil generalisimu Radiču, je
sicer sam postal minister, toda svojih čet s tem ni reor-
ganiziral, marveč spravil med nje še večjo zmešnjavo in
razcepljenost.

S prehodom v Radičev tabor deli nekdanja samo-
stojna kmetijska stranka usodo propadajočega radičeviz-
ma. Radičevski mandati v Sloveniji kopnijo že zdaj, kakor
sneg ob jakem pomladanskem solncu. Večina radičevskih
volivcev je bila v Prekmurju in v tistih krajih Štajerske,
kjer so se ostanki nekdanje nemškularije zatekli pod re-
publikansko Radičovo zastavo. Ti volilci so vsled Radiče-
vega političnega izdajstva še bolj razočarani in še huje
vzvoljeni, nego nekdanji Radičevi pristaši v hrvatskih
pokrajinah. Prihodnje volitve bodo to dokazale na naj-
izrazitejši način.

Pucelju ne mormo zabraniti, da si dela korajžo, ker
se boji bodočnosti. Vsak se tolaži, kakor ve in zna. Ni pa
ravno treba, da se pri tem javno osmeši s praznimi sa-
njami in nestvarnimi prerokovanji. N e bote povečali svo-
jih mandatov! Za to vam jamči slovensko ljudstvo, ki
strašno trpi vsled posledic vaše državnopravne in gospo-
darske politike. Izginili boste s političnega površja Slo-
venije!

Moj dolgi, obstrukcij- ski govor.

Narodni poslanec Vlad. Pušenjak.

Kdor pozna avstrijski davčni zakon, na podlagi kate-
rega se še dandanes predpisujejo in plačujejo davki v
Sloveniji in Dalmaciji, kdor je proučil novi, Narodni skup-
ščini predložen, davčni zakon, ki se pretresa v odboru,
mora priznati, da je novi davčni zakon za Slovenijo in
Dalmacijo nesprejemljiv, ker ne prinaša nobenih olajšav,
temveč pri večini davčnih oblik poslabšanje, povečanje do-
sedanjih neznosnih davkov. To ni mnenje samih poslan-
cev, ne samo poslancev SLS, temveč poslancev iz vseh po-
krajin, to je i mnenje strokovnjakov, ki podrobno poma-
znajo vse davčne predpise.

Edino Radičeva stranka se s istim navdušenjem ko
nedavno za republiko, poteguje za novi davčni zakon, nje-
ni glavni predstavniki so zahtevali, naj se zakon v treh
dneh nespremenjen sprejme, a niso do sedaj v odboru niti

ust odprli, da bi pojasnili velike dobre novega zakona in
pobili naše trditve ter dokazali, da pomenja novi za-
kon izenačenje davkov v celi državi in omiljenje davčnih
bremen v Sloveniji, Vojvodini itd. Samoobsebi umevno
je, da se g. Pucelj, ki je stopil v Radičovo stranko radi
tega, da postane minister, in je po milosti Radičeve ožje
okolice res postal minister, ne potruži toliko, da bi si pu-
stil od strokovnjakov razložiti, da bo novi nespremenjen
davčni zakon davčno breme v Sloveniji znatno povišal,
temveč hvali v svojem »Kmet. Listu« zakon, zahteva, da
se isti sprejme, češ, da »je igrača zakon pozneje spreme-
niti«. G. Pucelj! Priznavam, da je igrača tako trditve za-
pisati in se norčevati iz bednega slov. ljudstva, ki ječi pod
neznosnimi davki, ljudstvo, ki se strašno zadožuje, ka-
tera pojava bi morala resnemu ministru kmetijstva vele-
vati, da temeljito prouči vprašanje obdačenja kmet. stanu,
štejem si pa tudi v svojo dolžnost kot zastopnik ljudstva,
kot dolgoletni kmetijski organizator, da odločno zavrnem
neresne besede ministra kmetijstva, kateri se naj, ako
sam ne ve, informira pri izvedencih, kako in kdaj se
spreminjajo davčni zakoni, katerih predložitev in spre-
jetje povzroča povsod — nemale brige vladi. G. minister
bo izvedel, da potečejo deset in desetletja, predno se dav-
ni zakoni menjujejo iz preprostega razloga, ker ne držav-
ne finance, ne politični položaj ne prenese pogoste menjave
davčnih zakonov. Ali se je pri nas že menjal kak zakon,
ali se je menjala ustava, akoravno danes vse stranke v
Narodni skupščini zahtevajo spremembe nekaterih neiz-
vedljivih določb ustave?

Pa ne dovolj, da slovenski minister odobrava povi-
šanje obdačenja za Slovenijo, čemur se ni treba čuditi,
saj je lani dvakrat glasoval za povišanje davkov v dva-
najstinah, glasoval letos za povišanje proračun, temveč v
Kmet. Listu napada nas, ki se borimo za resnično izenače-
nje davkov in za omiljenje davčnih bremen v Sloveniji,
napada nas z izmišljenimi, neresničnimi poročili, katerih
sicer ne upa podpisati, a izvemmo iz kluba Radičevih po-
slancev, ki ne odobravajo teh lažljivih poročil, da piše ta
poročila in vsa poročila, ki se tičejo delovanja Nar. skup-
ščine sam g. minister Pucelj. Dve glavni neresnični trditvi
iz zadnjih števil »Kmet. Lista« moram osobito podčrtati
in to, da nameravam preprečiti novi davčni zakon, kakor
tudi, da sem dne 4. junija govoril dolg, obstrukcijski go-
vor, kateri se kritikuje tako, kakor bi ta govor govoril
Janez Pucelj iz Velikih Lašč. Mojega govora g. Pucelj ni
slišal, prebere ga naj v »Slovincu« z dne 5. junija t. l.,
prebere naj i moj članek v »Slov. Gospodarju« z dne 17.
junija t. l. in bo zvedel, da sem povdaril med drugim
»Pozdravljamo predloženi načrt zakona, ker je izenače-
nje davkov nujno potrebno, zanj pa bomo mogli glasovati
le tedaj, ako se v smislu prejšnjih izvajanj izpopolni, ozi-
roma spremeni; iz Slovenca bo pa tudi posnel, da je poro-
čilo o vsebini mojega govora v »Kmet. Listu« od prve do
zadnje besede — zlagano. G. Pucelj lahko izve od davčnih
in finančnih strokovnjakov ter zastopnikov vseh gospo-
darskih krogov brez razlike stranke v Sloveniji, da pomeni
moj govor opravičeno, stvarno kritiko, novega davč. za-
kona z ozirom na naše sedanje obdačenje, izvedel bo, da
sem v interesu Slovenije zahteval, da se izvede res pravo,
resnično izenačenje davkov, a ne samo izenačenje na pa-
pirju, da sem krepko in odločno zahteval i — omiljenje,
neznosnih davkov v Sloveniji. Dokler ni v celi državi
uveden kataster in določen katasterski čisti dobiček od
vseh zemljišč v državi, dokler nimamo enakakega postop-
panja pri odmeri in pobiranju davkov, dokler nimamo v
celi državi enako gorečega, sposobnega davčnega uradniš-
tva ko v Sloveniji, ne more biti niti govora o izenačenju

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

3

»Pripravljen sem na vse«, je odgovoril lovec, »če pa
se hočemo lotiti ničvrednih Irokezov, jih moramo prej
najti, in če hočemo jesti divjačino, jo moramo prej imeti.
— Ha! Ako volka kličeš, pa pride. Tam-le v grmovju vi-
dim najlepše rogovje, kar sem jih ugledal to leto. Hej,
Unkas, stavi trikrat s smodnikom napolnjen rog za nič-
vredni vampun,*) da zadenem žival med oči, bliže des-
nega kot levega očesa.«

»To ni mogoče«, je vzkliknil Unkas in planil z mla-
dostno ognjevitostjo. »Saj ni videti drugega kot konec ro-
govja.«

»To je še otrok!« se je Sokol obrnil k očetu. »Misli,
da lovec, ki vidi samo del živali, ne zadene tudi tja, ka-
mor hoče.« Pomeril je s puško, da bi pokazal svojo spre-
tnost, Čingagok pa mu jo je potisnil proti tlom in rekel:
»Sokol, ali bi rad privabil Minge?«

»Res je, Gad, nepreviden sem«, je odgovoril lovec.
»Tvoji puščici prepušчам jelena, Unkas, sicer ga ustrelim
za lopovske Irokeze.«

Unkas se je vrgel na tla in se previdno plazil proti
srnjaku. Ko je bil že dovolj blizu grma, je previdno vtak-
nil puščico v lok. Žival je pomajala z rogovji, kakor bi vo-
hala sovražnika. Trenotek pozneje je zapela tativa, skozi

zrak je siknila v grmovje bela črta, iz gošče pa je planil
pred skritega sovražnika ranjeni srnjak. Spretno se je
Unkas izognil sunku besne živali ter ji naglo zasadi nož
v grlo. Na bregu se je srnjak sesedel in rdeče pobarval
valove s krvi.

»To je bil pristen indijanski strel«, je zadovoljno
vzkliknil lovec. »Vredno je bilo gledati.«

»Huk!« je zdaj vzkliknil njegov tovariš in se naglo
obrnil kakor lovski pes, ki je zavohal divjačino.

»Zdi se mi, da jih prihaja cela čreda!« je rekel lovec
in oči so se mu zaiskrile lovskega veselja. »Če mi pridejo
pod strel, ubijem srnjaka kljub vsem sovražnim Indijan-
cem. Kaj slišiš, Čingagok?«

Indijanec se je pripognil, da se je z ušesom skoro do-
tikal tal, in šepnil:

»Korake čujem!«

»Mogoče, da so volkovi divjačino prepodili iz skriva-
lišča in jo zasledujejo.«

»Ne, to so konji belih mož«, je odgovoril Čingagok, se
dostojanstveno vzravnaval ter sedel na prejšnje mesto na
hlodu. »Sokol, tvoji bratje so, govori z njimi.«

»Bom«, je odgovoril lovec, »a čudno, da ne vidim in
ne slišim nič. Indijanec pač boljše razume glasove belo-
kožcev nego jaz, ki sem vendar njih rodu, čeprav sem
dolgo časa živel med rdečkarji. Čuj! Zdaj je bilo slišati,
kakor bi bila zahreščala suha veja — zdaj tudi že čujem
gibanje v grmovju — in konjske korake. Pa saj so že tu.
Bog jih varuj Irokezov!«

Sokol še ni bil končal, ko je stopil na plan vodnik
male družbe, katero je bilo zaslutilo pazno uho Indijan-
čevu.

»Kdo je?« je zaklical gozdnik. »Kdo si upa kljubovati
nevarnostim divjine?«

»Dobri kristijani in prijatelji postave in kralja«, je
odgovoril tisti, ki je jahal na čelu. »Ljudje, ki že od soln-
nega vzhoda begajo po teh gozdih in so upehani do skraj-
nosti. Ali nam morete povedati, kako daleč je do trdnjave
Viljem Henrik?«

»Hej, vi ste od prave sledi tako daleč kot lovski pes,
kadar horikan*) divja med njim in divjačino!« je zaklical
lovec in se glasno zasmejal. Takoj pa je omilil nevarni iz-
bruh veselosti, da bi ga ne slišal prežet sovražnik. »Ako
ste kraljevi prijatelji in spadate k armadi, potem pa sve-
tujem, da pojdite naprej ob reki do Edvardovega forta.
Tam dobite generala Webba, ki lenari v taboru, namesto
da bi udaril na Francoze in jih pognal nazaj čez Šamplen-
sko jezero.«

Predno je mogel tujec odgovoriti na ta nepričakovani
nasvet, je pridiral drug jezdec in vprašal:

»Kako daleč imamo še do Fort Edvarda? Šele davi
smo zapustili trdnjavo, kamor nam svetujete, mi pa ho-
čemo na drugi konec jezera.«

»Potem morate biti slepi, ako niste videli velike ce-
ste, ki pelje tja.«

»Kakšna je cesta, za to nam ni mari«, je odsekal ma-
jor Heyward — čitatelj ga je gotovo že uganil. »Sledil
smo indijanskemu vodniku, ki nam je obljubil, da nas tja
popelje po krajši poti, pa smo mu preveč zaupali, ker zdaj
sam ne najde poti.«

»Da bi se Indijanec izgubil v gozdu?« je rekel gozd-
nik in zmajal z glavo. »Saj vendar solnce obseva vrhove
dreves in vsak mah na bukovem drevesu mu pravi, kje
bo nočoj sijala severna zvezda! Gozdovi so vsi prekržani
od sledov divjačine, ki išče vode in slane kamenja. In

*) Indijanski izraz za »orkan«.

*) Majhne školjke, ki so jih Indijanci rabili namesto denarja.
Preluknjane in na vrstico nabrane so jih nosili kot okrasek
(vampanski pas). — Op. prel.

davkov. Najboljši dokaz za to trditev nam nudi davke na poslovni promet, ki je uveden po prevratu na podlagi enotnega, za celo državo veljavnega zakona; davka na poslovni promet je plačala Slovenija v l. 1925 47 milijonov dinarjev, Srbija s Črno goro z 4.3 milijone prebivalci pa le 41 milijonov dinarjev, v vsakem mesecu leta 1926 plača Slovenija več davka na poslovni promet kot Srbija s Črno goro. Tako približno bo izgledalo i izenačenje po novem davčnem zakonu, za katerega se ogrevajo Radičevci in minister Pucelj, ako se bistveno ne spremenijo in čimprej ne ustvari nujno potrebni predpogoji za izenačenje.

Radičevci v Sloveniji, ki že več let pripadajo Radičevi stranki, so mi po svojih voditeljih izjavili, da odobravajo mojo borbo in so prepričani, da se mora znatno spremeniti davčni zakon, ako želimo zboljšanje razmer in ne odobravajo nastopa Pucelja glede davčnega zakona.

Ker se trdi, kako velikega pomena je, da imamo Slovenec svojega ministra v vladi, sem smatral za svojo dolžnost, da opišem ulogo, katero igra slovenski minister ob priliki, ko se razpravlja za celo gospodarstvo najvažnejši zakon, to je davčni zakon, ki bo ostal v veljavi dolga desetletja. Mož se navdušeno poteguje za vladni načrt zakona, a z neresnimi, lažljivimi poročili napada nas, ki se zavzemamo za interese Slovenije, njegova stranka pri razpravi v odboru molče odobrava vse nesprejemljive določbe zakona. Zasluga vseh strank razum Radičevcev bo, ako se zakon znatno spremeni in zboljša, ako se prepreči nadaljnjo povišanje davčnih bremen v Sloveniji.

Končno pa izjavljam, da bom ponosen, ako se vsled mojega nastopa in mojih »dolgi«, obstrukcijskih govorov davčni zakon, kakor ga je predložila vlada v celoti ali delno odkloni, kakor tudi ponosen, ako bo i s mojim sodelovanjem odstranjena nevarnost hujše obremenitve za Slovenijo in davčni zakon, ki je v predloženi obliki za vas nesprejemljiv, znatno zboljšal.

Radoveden sem le, ali bo »Kmeti List« po končani razpravi o davčnem zakonu v odboru točno in vestno poročal o mojih uslugah za zboljšanje vladnega predloga. —

Narodni poslanec Franjo Žebot.

Proti pretepanju naših fantov-vojakov.

Stara, žalostna pesem se zopet ponavlja: Vsak dan dobivamo pisma od staršev naših vojakov, da v posameznih garnizijah z našimi fanti-vojaki slabo ravna. Te pritožbe so lansko leto malo ponehale. Vojaki so nam pisali da so naše pritožbe proti krutemu ravnanju s slovenskimi vojaki vendarle pomagale. Minister je na našo zahtevo izdal strogo povelje, da se Slovencev ne sme sramotiti radi njih jezika in vere in zagrozil je »Kaplarem« in častnikom z ostrimi kaznimi, če bi se koga pretepalo, ali kakor Srbi pravijo »batinalo«. Radovali smo se z našimi fanti vred, ko smo čuli, da se je na bolje obrnilo. Fantje dandanes v Makedoniji in drugih južnih krajih itak radi drugih razmer, katerih mi ni treba opisovati, dovolj trpijo. Če se jih sramoti s »Svabi« in »papineci«, ter se jih pretepa, potem pač ni nobeno čudo, če je treba zadovoljnega vojaka iskati pri belem dnevu z veliko staroško lesčerbo.

Ali glej, kaj se zopet dogaja! Zopet prihajajo številne pritožbe naših fantov. V garnizijah v Štupu, Kočanah, Sarajevu, Beogradu, Petrovaradinu, Karlovcu, Skoplju, Nišu in v številnih drugih južnih krajih so zopet začeli z našimi vojaki postopati tako, kakor ni prav. Morda so nekatera pisma pretirana, ali precej resnice pa bo le na teh pritožbah. Ne bom opisoval podrobnosti, saj je vse to dovolj znano. Ali, ker so nam fantje pisali, da se pritožiti niti ne upajo, ker jih potem še bolj tepejo, smo se poslanci obrnili z ostrimi pritožbami do višjih vojaških oblasti.

Radi slabega ravnanja z vojaki v Štupu in Kočanah v Južni Srbiji sem se pritožil na g. poveljnika 23. pešpolka. V pritožbi sem navedel vse, kar so mi starši vojakov sporočili. Se trem drugim poveljnikom sem poslal tozadevne pritožbe. Te dni sem dobil od poveljnika nekega polka odgovor, v katerem on sam priznava, da se ponekod z vojaki slabo ravna. Med drugim piše g. poveljnik:

tudi divje gosi še niso prenehale leteti proti Kanadi. Kako bi potem Indijaneec mogel zaiti? Ali je Mohavk?»

»Ne po rojstvu, a je sprejet v njih rod. Mislim, da je bil rojen višje gori na severu in je menda Huronec.«

»Huk!« sta vzkliznila Indijaneec, ki sta doslej malomarno sedela, ta hip pa z živim zanimanjem planila pokoncu.

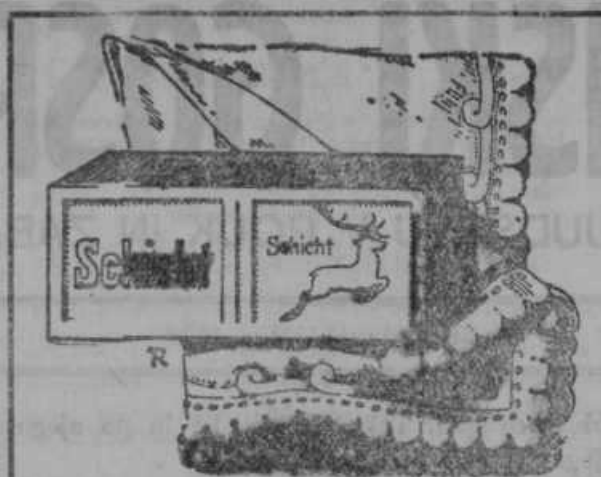
»Huronec!« je ponovil gozdnik in nezaupljivo zmajal z glavou. »To vam je tatinsko plemo. Vsi so potuhnjenei in potepuhi. Čudim se, da niste imeli še večjih sitnosti, ko ste si za vodnika izvolili sina tega rodu.«

»Nevarnost ni velika, ker je Viljem Henrik pred nami. Tudi to ste pozabili, da je naš vodnik sedaj Mohavk in je kot prijatelj pri naših četah.«

»Jaz pa vam pravim: Kdor je Mingo rojen, umre kot Mingo!« je odločno odgovoril Sokol. »Mohavki Poštenci so samo Delavari in Mohikanci. Rad bi ga videl, kakšen je. Ako je pristen Irokez, ga spoznam po hinavskem obrazu in po tem, kako je poslikan.«

Lovca je z rokami razmaknil grmovje in šel nekaj korakov v goščo. Tam je naletel na deklico, ki sta plaho čakali, kako se bo končal razgovor. Za njima je stal oglednik ob drevo uprt in malomarno prenesel lovčovo opazovanje. Kljub temu je bil njegov obraz tako mračen in divji, da je moral vzbuditi strah.

Zadovoljen s svojim opazovanjem je Sokol krenil nazaj. Ko je šel zopet mimo deklice, se je ustavil za hip in se čudil njih lepoti. Dobrohotno se je posmejal, ko mu je Eliza prijazno pokimala. Tudi pevec na kobili, ki jo je pravkar zrebe hlastno sesalo, si je radovedno ogledal. Ne vedoč, kaj bi si mislil o čudnem človeku, je zmajal s glavo in se vrnil k Heywardu.

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perila.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi znižali, če bi hoteli: rabiti cenovno surovine in posvečati manjšo pozornost strani izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšo!

Prisno le z znamko Jelena.

»In Vašega pisma od 1. aprila sem videl, da so se Vam nekateri vojaki pritožili, kako jih v četi kaplari pretepavajo in da zjutraj ne dobijo nikake hrane. Da v ... bataljonu podoficirji res pretepavajo in slabo ravna z vojaki, imel sem priliko, da se sam o tem prepričam. Dvakrat sta prišla k meni dva redova in to celo Srbijaneec, ki sta se pritožila, kako podoficirji pretepavajo vojake.

Pretepavanje je s zakonom strogo zabranjeno. To je znano podoficirjem in oficirjem. Ali kljub temu se najdejo starešine, ki pozabijo na predpise zakona. Vse podoficirje, ki se pretepavali vojake, sem dal zapreti in sedaj jih bo še sodilo vojno sodišče. To se bo zgodilo z vsakim starešinom, o katerem se izve, da je tepel vojake.

Kar se tiče zajutreka se je sedaj ukrenilo, da bodo vojaki redno dobivali zajutek.

Zahvaljujem se Vam za Vašo skrb za vojake, vaše rojake, in Vas prosim, da vojake, ki Vam pišejo o slabem ravnanju, poučite, naj take pritožbe izročajo tudi svojim predpostavljenim oficirjem. Ako pa pri komandantu čete nič ne opravijo, naj pismeno predložijo pritožbe komandantu bataljona ali osebno polkovnemu komandantu.

Is vsega tega je razvidno, da hoče vojaška oblast zaupati vse sloupotrebe in slabo ravnanje z vojaki. Prosim pa stareše in vojake, da poročajo vedno čisto resnično. Zgodilo se namreč je, da pritožbe niso bile vedno resnične. Kar pa ni prav, pa moramo obsojati. Radi tega prosimo točnih poročil.

Dan dobre knjige.

Dan slov. apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta nam priglala luč svete vere, je izbrala Prosvetna zveza v Mariboru za dan dobre knjige, da bi se po dobri knjigi vžigal vedno vnovič Ciril-Metodijski plamen krščanske omike v naših slovanskih dušah. Ta dan Ciril-Metodov je zato tako primeren, ker nam nista samo dala luč vere, temveč tudi zajedno slovansko črko in pismo. S tem sta za vse čase postavila temelj narodni prosveti Slovanov. Če je Prosvetna zveza izbrala ravno ta dan za dan dobre knjige, je to storila v globoki zavesti, da se moremo Slovenci in Slo-

»Mingo ostane Mingo, ne spremene ga niti Mohikanci, niti kak drug rod. Ko bi bili mi moški sami, bi lahko vašega konja izročili volkovom, jaz pa bi vam pokazal pot proti Fortu Edvardu, ker je le eno uro oddaljen od tu, a v spremstvu dam je to nemogoče.«

»Zakaj? Sicer sta trudni, par milj daleč pa bi vendarle še lahko jezdili.«

»To nikakor ne gre«, je odločno odvrnil Sokol. »Za najboljšo puško v deželi bi ponoči niti eno miljo daleč ne hotel iti skozi gozd v družbi tistega tekača, ko vendar povsod preže plena željni Irokezi. Vaš laži-Mohavk jih zna predobro najti, da bi ga jaz želel za spremljevalca.«

»Rad priznam«, je odgovoril major, »da se tudi meni vse to zdi sumljivo, vendar to skrivam zaradi dam.«

»Na prvi pogled sem spoznal, da je malo prida«, je rekel lovec. »Od tu bi mu lahko pihnil kroglo med gleženj in koleno, da najmanj mesec dni ne bi mogel stikati po gozdih. Ako grem še enkrat k njemu, pa lisjak zavoha smodnik in zbeži kot preplašena zver.«

»Nikar tega. Mogoče, da je nedolžen, čeprav si lahko mislim, da me je lopov prevaril.«

Sokol je nekoliko pomislil, potem pa je pomignil rdečima tovarišema. Zivahno se je menil z njima v njih jeziku. Naenkrat sta Indijanca puški položila na tla ter vsak na drugo stran izginila v goščavi tako previdno, da ni bilo kar nič slišati njih korakov.

»Zdaj pojdite nazaj k tekaču«, je rekel lovec majorju Heywardu, »in pomenite se s njim. Mohikanca ga bosta prijela, a tako, da prav nič ne bosta pokvarila njegovega slikanja.«

vami sploh le na ta način oddolžiti svetemu spominu našim slovanskim bratom, da nadaljujemo njihove kulturno izročilo, ki je dobra slovenska knjiga.

Navedila.

Za pospeševanje dobre knjige odreja Prosvetna zveza praznovanje dneva dobre knjige, ki se naj vrši na sledeči način:

1. Na Ciril-Metodijsko nedeljo, dne 4. julija, se naj vrši v vseh društvi predavanje o dobri knjigi, kakor tu natisnjeno. Na to predavanje je treba povabiti vsa društva, vse katoliško misleče farane in jih navdušiti za dobro knjigo ter pojasniti pomen knjižnice.

2. Pri tem predavanju se napravi načrt, kako doseči, da darujejo domačini odvisne knjige za domačo knjižnico ali za Prosvetno zvezo, da ustanovi knjižnico v narodno-ogroženih in manj prosvitljenih krajih. Mogoče je prav, določiti posameznike, ki te knjige po hišah poberejo in jih naberejo v društveni knjižnici.

3. Istočasno bi naj vsako društvo priredilo posebno nabiranje prispevkov za svojo knjižnico. V tem se je ravmati po krajevnih razmerah. Opozarjamo na to, da naj vsa društva vložijo prošnje tudi na domače občine, katere bodo lahko z malim, vsaj za občino malim, a za društvo prav dobrodošlim prispevkom priskočile prosvetnemu delu društva v občini na pomoč.

4. Glavni uspeh dneva za dobro knjigo naj bo ureditev društvene knjižnice in nje izpolnitev z novimi dobrimi knjigami. Zato ob tej priliki natančno pregledajte vse knjige društvene knjižnice, uredite jo nanovo, izločite iz nje vse, kar je slabega, in napravite načrt in seznam za nabavo novih knjig, ki je treba nujno z njimi knjižnico izpolniti.

5. Knjige naj društva naročajo le potom Prosvetne zveze, jih dobijo za 5% ceneje in poleg tega se ni bati, da bi našla kaka slaba knjiga v knjižnico.

6. O počitnicah bo Prosvetna zveza vsa društva, posebno še njihove knjižnice, revidirala, da bo mogoče, čim bolj enotno in vzorno vse delo urediti. Zato naj vsako društvo iz svoje knjižnice izloči vse knjige, ki so v knjižnici odvisne in naj jih daruje k oni zbirki, ki jo je nabralo od drugih.

Naše knjige so zakladi, a marsikje zakopani zakladi. Dvignimo jih!

Mariborska porota.

Smrtina obsedba.

Dne 18. junija je izreklo porotno sodišče svojo prvo smrtno obsodbo v tem zasedanju. — Strašno kazen je zaslužil Ivan Pečovnik brezposeln, 38 let stari hlapec od Sv. Pavla pri Preboldu. Obsojen je bil radi strašnega zločina, katerega je izvršil pri posestniku Ivanu Gatovniku v Javorju pri Črni na Koroškem. Po noči se je priplazil v sobo, kjer je spala Gatovnikova služkinja Liza Molar. Hotel je oropati svojega bivšega gospodarja. Ker se je služkinja najbrže iz spanja zbudila ter spoznala roparja, je zažvalil v postelji, nato hitro nagrabil nekaj obleke ter pobegnil. Ubogo dekle je našla gospodinja naslednje jutro mrtvo v postelji. Domači so zločin takoj prijavili in sum je padel na Pečovnika, ki se je potikal po okolici brez posla ter so mu bile razmere pri Gatovniku dobro znane, saj je služil tam nekaj časa za hlapec. Toda dolgo niso mogli dobiti zločincea, ker se je previdno izogibal orožnikov in ljudi. Nazadnje pa so ga le prijeli v njegovi rojstni vasi ter ga zaprli. Zločin je brez obotavljanja prinal. V naporu pa ga je pričela gristi vest in na dan porotne razprave je popolnoma obupal. Zjutraj je strgal v svoji celici rjuho, spletel iz nje vrv ter se skušal obesiti. Tovariši v celici pa so se pravočasno preprečili, da bi se sodil sam. Pred porotniki je ponovno svoj zločin priznal in mirno poslušal obsodbo, ki se je glasila: »smrt na vešalih!«

Žalostna razvada

naših fantov so medsebojni pretepi, ki se vrše v pijanosti. Koliko takih slučajev pride potem pred poroto, koliko mladih življenj uniči večletna ječa in to samo rodi treutne nepremišljenosti. Tak slučaj je obravnavala porota v tem zasedanju. Pri neki plesni zabavi v Murskih zasadih pri Bučecovcih je bil težko poškodovan Franc Stajanko. Sprl se je z Alojzom Vrbajnsčak, mlinarskim pomočnikom

»To jam sam lahko storim«, je ponosno odvrnil major Heyward.

»Saj na konju v gozdu nič ne opravite z Indijaneem.«

»Pa razjaham.«

»Ali mislite, da bo čkal, ko bo videl, da ste eno nogo vzeli iz stremena, da vzamete še drugo? Rajši pojdite k njemu in neprisljano govorite s njim, kakor bi bil vaš najboljši prijatelj.«

Heyward je slušal loveca, dasi mu vse to ni bilo kar nič všeč. Medtem se je čezdalje bolj zvedal, v kak nevarnem položaj je dami spravil s preveliko zaupljivostjo. Solnce je bilo že zašlo in mrak, ki se je vedno bolj spuščal čez gozdove, ga je opominjal, da divjaki navadno to uro izbero za svoja barbarska dejanja in maščevalne načrte. Ves nemiren je zapustil loveca, ki se je glasno pričel razgovarjati s pevcem.

Ko je Heyward jahal mimo deklice, jima je zaklical nekaj bodrečih besed in se veselil sam pri sebi, da se jima očitno ne zdi, v kaki nevarnosti sta. Rekel jima je, da se mora s tekačem pogovoriti o poti, izpodbodel je konja in ga pridržal šele, ko je bil nekaj korakov pred drevesom, na katerega je bil še vedno naslonjen mračno gledajoči Indijaneec.

»Noč se bliža, Magva«, ga je ogovoril, kar se da mirno in prijazno, »mi pa smo oddaljeni od Viljem Henrika še prav tako, kot smo bili davi ob solnčnem vzhodu. Ti si zašel, jaz pa ne poznam steze. Sreča, da smo našli loveca, ki pozna vsako stezo v gozdu. Obljubil nam je, da nas popelje nekam, kjer lahko varni ostanemo do jutra.«

Indijaneec je srpo pogledal Heywarda z šarčimi očmi in vprašal v slabi angleščini:

(Dalje prihodnja.)